

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ СТВОРЕННЯ ТУРИСТИЧНИХ КЛАСТЕРІВ В РЕГІОНІ

Кластерні об'єднання дають змогу реалізувати найбільш важливі взаємозв'язки в технологіях, маркетингу і споживацьких запитах, які притаманні цілому комплексу фірм і галузей. Ці взаємозв'язки справляють визначальний вплив на конкурентоспроможність кінцевої продукції, а також на спрямованість і темпи інновацій.

Найчастіше у кластерному об'єднанні усі стратегічні рішення приймає рада кластера (вищий неурядовий громадський орган), яка включає представників усіх організацій–членів кластера, що створює умови для економічно мотивованої взаємодії та дає змогу досягти консенсусу між усіма сторонами та максимально ефективно поєднати автономію та співробітництво. Таким чином, об'єднання в кластер дає змогу оптимально поєднати централізовані (ініціація підприємств) і ринкові (самоорганізація) стимули економічного, виробничого та інноваційного розвитку його учасників. При цьому відносини у кластері є обов'язково договірними на взаємовигідній основі. Правила співробітництва, взаємної участі у проєкті, стратегічні напрями діяльності у кластері ні в якому разі не встановлюються зверху, а повинні колективно вироблятися за участю всіх підприємств та інституцій кластера на довгострокову перспективу [1].

Основною метою створення рекреаційно-туристичних кластерів є внесок в оновлення та зміцнення регіонального економічного потенціалу; підвищення конкурентоспроможності рекреаційно-туристичної галузі держави. Засобами досягнення мети повинні стати: визначення державних економічних пріоритетів, оптимального розподілу державної підтримки підприємств кластера; формування організаційної структури, необхідної для закріплення коопераційної системи і виконання коопераційних проєктів.

Основні завдання, якими повинен займатися рекреаційно-туристичний кластер, такі:

- управління розвитком туристичного і оздоровчого центру, координація роботи його установ, сервісу;
- акумуляція розрізнених фінансових, матеріальних і трудових ресурсів регіону, установ туризму;
- залучення вітчизняних та іноземних інвесторів до фінансування нового будівництва рекреаційних об'єктів;

- формування і раціональне використання цільових фондів;
- зростання рівня послуг, які надаються підприємствами кластеру;
- сприяння відтворенню і захисту природних комплексів і екосистем, флори і фауни, історико-культурних пам'яток;
- прогнозування і програмування перспективного розвитку кластеру, його фінансово-економічної та інвестиційної діяльності [1].

Об'єднання в кластерні мережі посилює роль дрібного середнього підприємництва, дозволяє використати його інноваційний потенціал, розширює можливості виходу на світовий ринок.

У процесі створення, функціонування кластерів у сфері туризму сьогодні гнучко використовуються різні схеми інвестування, розподілу доходів і прибутків, що забезпечують баланс інтересів учасників стосовно до кожної конкретної ситуації [2].

З певною умовністю можна класифікувати створення кластерів за трьома напрямками їх генезису:

Перший—горизонтальна, тобто внутрішньогалузева, міжгосподарська кооперація підприємств (фірм) з метою підвищення спільного конкурентного потенціалу на ринку збуту виробленого продукту та послуг.

Другий—багатопрофільна вертикальна міжгосподарська інтеграція, яка будується за принципом єдиного технологічного ланцюжка на договірній основі або з реєстрацією юридичної особи.

Третій—становлення багатопрофільних кластерних утворень, що об'єднують як правило, підприємства різних галузей сфери туризму в межах компактної території, як адміністративно-територіальної одиниці [2].

Вибір і впровадження організаційної структури залежатиме від практичних підходів щодо ідентифікації конкурентного кластеру.

Організаційна структура рекреаційного кластеру повинна спиратись на зв'язки та взаємозалежність між фірмами, об'єднаними в мережеву структуру для виробництва послуг та інновацій.

Отже, кластер є однією з привабливих форм організації рекреаційної діяльності. Створення туристичного кластера дає можливість оптимально використовувати ресурси, вдосконалювати організаційну структуру управління підприємствами, що входять у це об'єднання, тощо.

Об'єднання туристичних підприємств у кластер може сприйняти ефект синергії, який виникає в процесі спільної роботи підприємств і організацій та полягає в отриманні кращих результатів діяльності системи, ніж від функціонування окремих її складових.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. But T. Assessment of the competitiveness of tourist cluster of Zaporizhzhia region [Текст]/T. But, V. Zaytseva, S. Hres-Yevreinova // Collective monograph «Strategies for Economic Development: The experience of Poland and the

243

prospects of Ukraine».—Vol. 2. Poland: “Izdevnieciba “Baltija Publishing”, 2018.—
P. 61–74.

2.Винокурова М.В. Конкурентоспособность и потенциал кластеризации
отраслей Иркутской области//Эко.—2006.—№ 12.—С.73–93.